

2018

Quickscan Bornsche Maten gemeente Borne

R.J.H. Schröder

Ecologisch Adviesbureau Schröder

28-3-2018

Rapportnummer 1801

Quickscan Bornsche Maten gemeente Borne

Beschermde soorten en gebieden i.k.v. de Wet Natuurbescherming

Rapportnummer 1801

R.J.H. Schröder

28 maart 2018

Opdrachtgever:

Gemeente Borne
Postbus 200
7620 AE Borne

Ecologisch Adviesbureau Schröder

Droppersweg 1
7108 BL Winterswijk-Woold
Tel: 0543-564336
E-mail: ecoadvies@planet.nl
l: www.ecologischadviesbureauschroder.nl

Colofon

© 2018 Ecologisch Adviesbureau Schröder, Winterswijk-Woold

Tekst en samenstelling: R.J.H. Schröder (Ecologisch Adviesbureau Schröder).

In opdracht van: Gemeente Borne.

Contactpersoon: M. Kruit.

Veldwerk: R.J.H. Schröder.

Foto's omslag en rapport: R.J.H. Schröder.

Collegiale toets: B. Voerman.

Rechten: De inhoud van dit rapport (in het geheel of in delen) mag, behoudens de gemeente Borne, zonder schriftelijke toestemming van Ecologisch Adviesbureau Schröder, niet door fotokopie, druk of andere middelen worden gereproduceerd.

Bronvermelding: Citaten uit dit rapport zijn toegestaan met volledige bronvermelding: Schröder, 2018. Quicksan Bornsche Maten gemeente Borne.

Wijze van citeren: Schröder, R.J.H., 2018. Quicksan Bornsche Maten gemeente Borne. Rapport 1801 - Ecologisch Adviesbureau Schröder, Winterswijk-Woold.

Ecologisch Adviesbureau Schröder is aangesloten bij het Samenwerkingsverband Ecologie

Het rapport is gedrukt op 100% FSC-papier

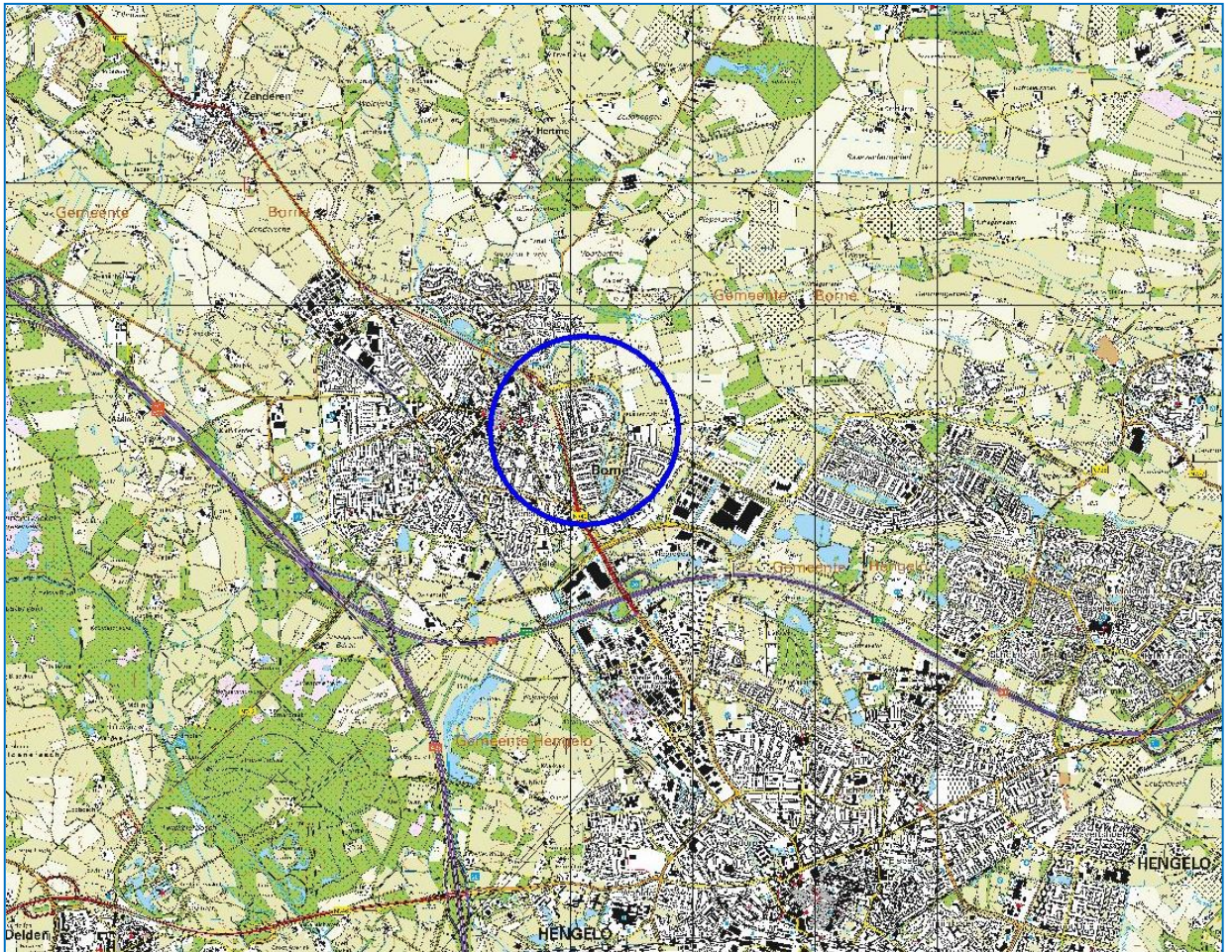
Inhoud

1. INLEIDING	1
2. ONDERZOEK	4
2.1 Methode	4
2.2 Resultaten	5
2.2.1 Amfibieën en reptielen	5
2.2.2 Broedvogels	6
2.2.3 Vleermuizen	8
2.2.4 Grondgebonden zoogdieren	8
2.2.5 Vaatplanten	8
2.2.6 Dagvlinders	9
2.2.7 Vissen, overige insecten en ongewervelden	10
3. WETTELIJKE CONSEQUENTIES	12
3.1 Soortbescherming	12
3.1.1 Amfibieën en reptielen	12
3.1.2 Broedvogels	13
3.1.3 Vleermuizen	15
3.1.4 Grondgebonden zoogdieren	15
3.1.5 Dagvlinders en Vaatplanten	16
3.1.6 Vissen, overige insecten en ongewervelden	16
3.2 Voortoetsing Gebiedenbescherming	16
3.2.1 Natura 2000	17
3.2.2 Natuurnetwerk Nederland	17
4. LITERATUUR	19
BIJLAGEN	20

1. Inleiding

In de woonwijken Nieuw Borne, Wildyck en Oost Esch heeft de gemeente Borne op termijn plannen om woningen te realiseren. Deze woonwijken maken deel uit van de Borsche Maten, een gebied gelegen tussen de N743 en de Borsche Beek. In figuur 1 is de ligging van het plangebied opgenomen.

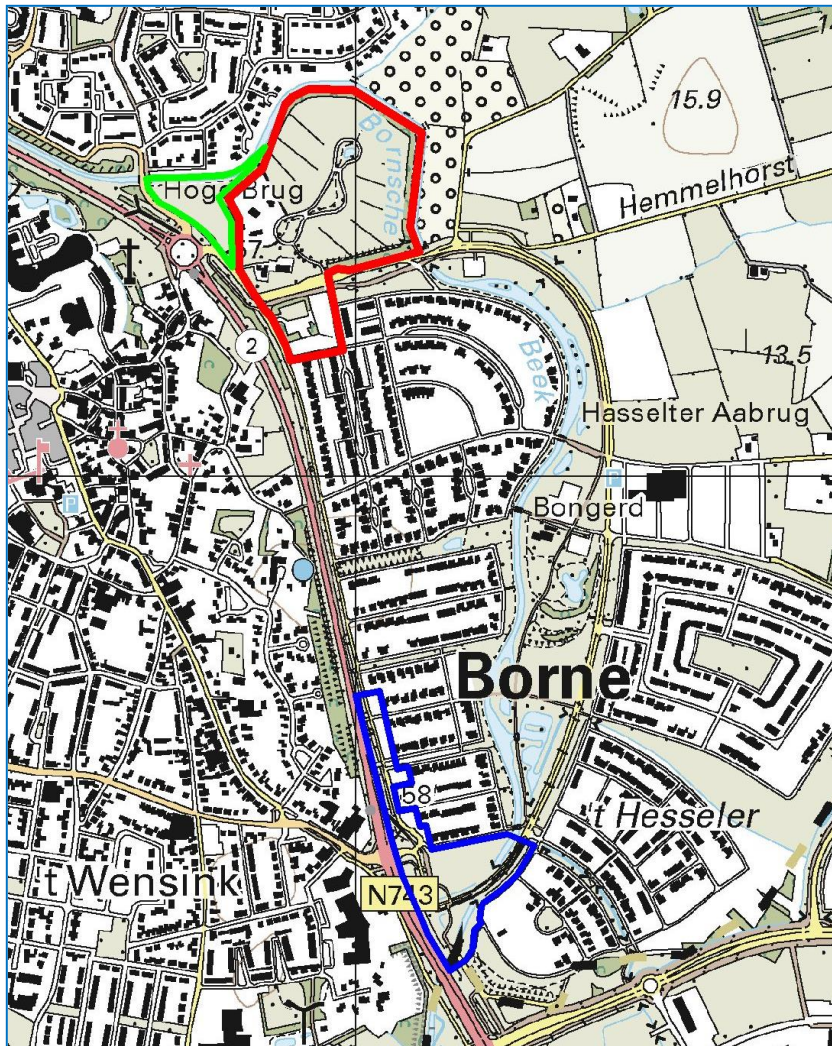
In 2003 is een Flora- en Faunaonderzoek uitgevoerd voor de gehele Borsche Maten en is ook ontheffing verleend. In 2015 zijn voor het oostelijk deel van de Borsche Maten de Ecologische onderzoeken geactualiseerd, maar niet voor bovengenoemde woonwijken.

Figuur 1. Ligging plangebied Borsche Maten gemeente Borne (bron: © Topografische Dienst kadaster).

Op de volgende bladzijde is op een topografische kaart de exacte begrenzing van de onderzochte woonwijken weergegeven. De woonwijken Nieuw Borne en Wildyck zijn omlijnd door middel van respectievelijk een rode en een groene lijn, terwijl de woonwijk Oost Esch is omlijnd door middel van een blauwe lijn. Nieuw Borne ligt tussen de Borsche Beek, de Hemmelhorst en de N743. Deze woonwijk bestaat grotendeels uit onbebouwde percelen die uit een grazige vegetatie bestaan. De bouwpercelen zijn omzoomd door jonge hagen en houtsingels met laanbomen. De hagen bestaan uit beuk en eenstijlige meidoorn. De jonge houtsingels bestaan uit ruigte met aanplant van soorten als eenstijlige meidoorn, rode kornoelje, taxus en wilde liguster.

De ruigte wordt gevormd door soorten als bijvoet en grote brandnetel. Tussen de bouwpercelen en de Borsche Beek ligt een wandelpad en een brede jonge houtsingel bestaande uit boswilg, eenstijlige meidoorn, hulst, kardinaalsmuts en zomereik. De kruidlaag bestaat uit soorten als akkerdistel, rood zwenkgras en smalle weegbree. Centraal in deze woonwijk liggen, begrensd door de weg Erve Wieldijk, gazons met wadi's, hagen, jonge laanbomen en een poel. De woonwijk Nieuw Borne heeft een uitloper ten zuiden van de Hemmelhorst. Dat deel bestaat grotendeels uit een voormalig erf, omzoomd door bosjes, houtsingels, opgaande loofbomen en een kwelsloot.

De bosjes en houtsingels worden gevormd door soorten als boswilg, hazelaar, hondsroos, kardinaalsmuts, rode kornoelje en ruwe berk.

Op de kruising N743 en de Hemmelhorst ligt een erf van een voormalige boerderij. Dat erf bestaat uit een verbouwde boerderij, een schuur, een kleine voormalige karloods en opgaande oude loofbomen. Daarnaast zijn er gazons omzoomd door beukenhagen. Wildyck bestaat geheel uit een grazig tot ruig perceel. Zij is omzoomd door de Borsche Beek, een houtsingel als afgrenzing van de tuinen van reeds bestaande woningen van de woonwijk Nieuw Borne en een bermgreppel van de N743.

Figuur 2. Ligging van de woonwijken Nieuw Borne (●), Wildyck (●) en Oost Esch (●) (bron: © Topografische Dienst kadaster).

Oost Esch ligt tussen ten oosten van de N743 aan weerszijden van de afslag Borsche Beeklaan. Deze woonwijk bestaat grotendeels uit een verruigde vegetatie omzoomd door nieuwbouwwoningen, sloten en wegbermen.

Sinds 1 januari 2017 is de Wet Natuurbescherming (Wnb) van kracht. Middels deze wet wordt een groot aantal plant- en diersoorten beschermd. Als er plannen zijn om bepaalde (ruimtelijke) handelingen uit te voeren of wijzigingen aan te brengen in het bestemmingsplan, zal er onderzocht moeten worden of deze plannen, of onderdelen hiervan, nadelige effecten kunnen hebben op aanwezige, of mogelijk aanwezige, beschermde flora en fauna.

Door het uitvoeren van een natuurtoets kan worden bepaald of dier- en plantsoorten negatieve gevolgen kunnen ondervinden van de werkzaamheden dan wel dat er gezocht moet worden naar mitigerende en/of compenserende maatregelen. Hiervoor kan het noodzakelijk zijn dat een ontheffing moet worden aangevraagd bij het bevoegd gezag. Dit is in de meeste gevallen de betreffende provincie waarin het project ligt.

Om aan de zorgplicht te kunnen voldoen, die gesteld wordt in de Wet Natuurbescherming, is aan Ecologisch Adviesbureau Schröder opdracht gegeven voor de uitvoering van een quickscan natuurtoets om zo de mogelijk negatieve effecten op flora en fauna in kaart te brengen. Middels een quickscan wordt een indruk verkregen van de mogelijke waarden van een gebied voor flora en fauna en kan worden beoordeeld of voldoende verspreidingsgegevens van mogelijk aanwezige beschermde dieren en planten voorhanden is of dat nader onderzoek noodzakelijk wordt geacht. Dit rapport beschrijft de bevindingen en consequenties van het uitgevoerde quickscan natuuronderzoek.

Om een goede impressie van het plangebied te krijgen, zijn in bijlage 1 foto's opgenomen.

2. Onderzoek

2.1 Methode

Het onderzoek is uitgevoerd in de vorm van een dagbezoek en een literatuuronderzoek. Het veldbezoek is uitgevoerd op 8 december 2017 (1-3,5°C, windkracht 3 Bft., 100% bewolkt met regen en sneeuw). Het literatuuronderzoek is uitgevoerd voor de periode 2012-2017 (6 jaar). Indien oudere waarnemingen relevant zijn voor het onderzoek, dan zijn zij ook verzameld. Een voorbeeld daarvan is het natuuronderzoek dat in 2003 door Bureau Mertens is uitgevoerd. Omdat het plangebied ongeveer op de 'kruising' van vier uurhokken ligt, heeft het literatuuronderzoek op het niveau van uurhokken betrekking op de volgende vier hokken: 28-46, 28-47, 28-56 en 28-57.

In het kader van de Wnb is gezocht naar de mogelijkheden voor beschermde soorten, terwijl in het veld daarnaast ook waarnemingen zijn genoteerd van overige indicatieve (Rode lijst-) soorten.

In het kader van de gebiedenbescherming is beoordeeld of de geplande ontwikkelingen in strijd zijn met omliggende Natura 2000-gebieden en/of het Natuurnetwerk Nederland (NNN).

De inventarisatie is uitgevoerd middels een quickscan. Bij dit type natuuronderzoek wordt aan de hand van feitelijke veldwaarnemingen, literatuur en expert judgement een inschatting gemaakt van de mogelijke ecologische waarden van het gebied voor beschermde soorten planten en dieren. Hierdoor blijft het onderzoek een steekproef en zullen bepaalde soorten en functies niet zijn waargenomen, terwijl ze (op een ander tijdstip) wel aanwezig kunnen zijn. Voor een compleet beeld kunnen daardoor nadere inventarisaties noodzakelijk zijn.

De verkregen verspreidingsgegevens hebben een bepaalde 'houdbaarheidsdatum' waardoor het gebruik van verspreidingsgegevens aan een maximale gebruikperiode is gebonden. Indien aanwezigheid van beschermde soorten, of schade aan deze soorten, kan worden uitgesloten, wordt veelal een bruikbaarheidsperiode van circa 5-6 jaar gehanteerd. Voor zwaar beschermde soorten als bijvoorbeeld vleermuizen en vogels, geldt een bruikbaarheidsperiode van circa 2-3 jaar. Na deze periode zijn de gegevens verouderd en dient beoordeeld te worden of de gegevens voldoende up-to-date zijn om te kunnen gebruiken bij afwegingen voor ruimtelijke ingrepen. Voor dit alles geldt wel dat de planlocatie niet drastisch is veranderd waardoor nieuwe leefsituaties kunnen zijn ontstaan. Indien hiervan wel sprake is, kan een gedeeltelijke update of volledig nieuw onderzoek noodzakelijk zijn. Deze afweging dient door een ter zake kundig ecoloog of het bevoegd gezag te worden beoordeeld.

2.2 Resultaten

2.2.1 Amfibieën en reptielen

Veldbezoek amfibieën

Tijdens het veldbezoek zijn geen amfibieën waargenomen. Omdat het veldbezoek in de winter is uitgevoerd was het ook niet de verwachting dat er amfibieën zouden worden aangetroffen; zij zijn dan immers in winterslaap.

In de woonwijken Nieuw Borne en Oost Esch zijn oppervlaktewateren aanwezig die potentieel als voortplantingswater voor amfibieën geschikt zijn. In Nieuw Borne bevindt zich in het centrale gedeelte een poel. Daarnaast bevindt zich rondom een voormalig erf aan de zuidzijde van woonwijk Nieuw Borne een kwelsloot. Beide wateren lijken geschikt als voortplantingswater voor soorten als bastaardkikker, bruine kikker, kamsalamander, kleine watersalamander en poelkikker. In de woonwijk Oost Esch is oppervlaktewater aanwezig in de vorm van een watervoerende sloot en de vrij brede Borsche Beek langs de Borsche Beeklaan. Beide watergangen zijn potentieel geschikt voor soorten als bastaardkikker, bruine kikker, gewone pad, kleine watersalamander en poelkikker. Daarnaast zou de watervoerende sloot in Oost Esch mogelijk als voortplantingswater voor de kamsalamander dienst kunnen doen. Landbiotoop komt vooral voor in de woonwijk Nieuw Borne.

Literatuuronderzoek amfibieën

Uit het literatuuronderzoek zijn geen waarnemingen van amfibieën bekend geworden binnen de begrenzing van het plangebied. In de ruime omgeving van het plangebied (straal van 1 km) zijn uit 2003 bastaardkikker, bruine kikker en gewone pad bekend geworden (Van de Laar en Mertens, 2003). Bruine kikker en gewone pad zijn onder andere van de Borsche Beek gemeld. Uit de periode 2012-2017 geen waarnemingen bekend geworden van amfibieën.

De verspreidingskaarten van RAVON (Reptielen, Amfibieën en Vissenonderzoek Nederland) van de periode 2006-2015 laten meerdere beschermde soorten amfibieën in het uurhok zien waarbinnen het plangebied gelegen is. Het betreft de licht beschermde soorten bastaardkikker, bruine kikker, gewone pad en kleine watersalamander (allen art. 3.10 Wnb). Uit de vier uurhokken zijn uit de periode 2006-2015 de volgende zwaar beschermde soorten (art. 3.5 Wnb) bekend geworden: heikikker, kamsalamander en poelkikker.

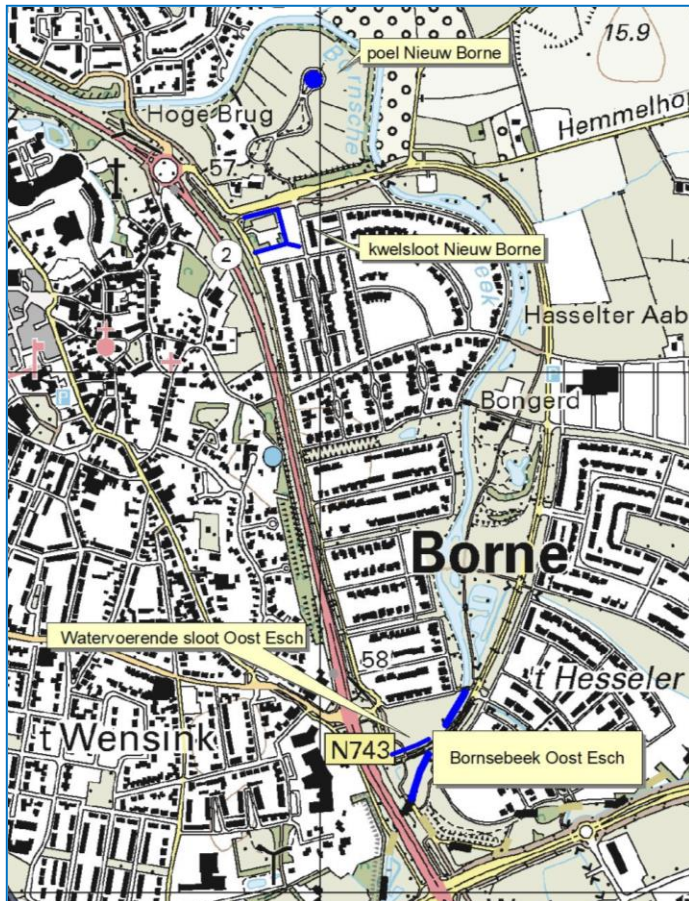
Het voorkomen van heikikker in het plangebied kan vanwege het ontbreken van leefgebied redelijkerwijze worden uitgesloten. Van de kamsalamander vormen mogelijk de poel en kwelsloot in de woonwijk Nieuw Borne en de watervoerende sloot in woonwijk Oost Esch een voortplantingsbiotoop.

In figuur 3 is de ligging van de in § 2.2.1 genoemde wateren opgenomen.

Veldbezoek reptielen

Omdat ook de reptielen tijdens het veldbezoek in winterrust waren zijn van deze soortgroep ook geen waarnemingen verricht.

Gezien de aanwezige biotopen worden er geen populaties van inheemse reptielen verwacht binnen de begrenzing van het plangebied.

Figuur 3. Ligging potentiële voortplantingswateren amfibieën woonwijken Nieuw Borne en Oost Esch (bron: © Topografische Dienst kadaster).

Literatuuronderzoek reptielen

Uit het literatuuronderzoek is één waarneming van een reptiel bekend geworden binnen de begrenzing van het plangebied. In 2012 is een roodwangschildpad waargenomen in de Borsche Beek ter hoogte van de Deurningerweg naast de woonwijk Wildyck. Vanuit de ruime omgeving is één waarneming van levendbarende hagedis bekend geworden (van de Laar, 2003). Het betreft een kleine populatie op een vrij droog en zonbeschenen deel langs de Hemmelhorst 400 meter ten oosten van de grens van woonwijk Nieuw Borne.

Uit de periode 2006-2015 zijn uit de uurhokken 28-46, 28-47, 28-56 en 28-57 waarnemingen van hazelworm en levendbarende hagedis bekend geworden.

2.2.2 Broedvogels

Veldbezoek

Tijdens het bezoek van 8 december 2017 werden de volgende vogels waargenomen in de woonwijk Nieuw Borne: appelvink, houtduif, kauw, koolmees en pimpelmees. De meeste waarnemingen komen van het deel ten zuiden van de Hemmelhorst (voormalige erf). Deze soorten zijn tevens potentiële broedvogels van deze woonwijk.

Literatuuronderzoek

Woonwijk Nieuw Borne

Van de vermeldenswaardige soorten, werd in 2003 in de wijn Nieuw Borne uitsluitend de patrijs vastgesteld (1 territorium t.h.v. de Hemmelhorst). Net buiten de grenzen van Nieuw Borne werd in 2003 nog een steenuil aan de zuidzijde van de Hemmelhorst vastgesteld (Van de Laar en Mertens, 2003). In de woonwijk Nieuw Borne zijn in de periode 2012-2017 de volgende broedvogels waargenomen: bosrietzanger, braamsluiper, ekster, groene specht, ijsvogel (meerdere waarnemingen langs Borsche Beek in broedseizoen van 2014), Kievit, kneu, nachtegaal, patrijs (paar in 2012 op voormalig erf), rietzanger (zingend ex. in 2014 op oever Borsche Beek), steenuil (roepende en zingende adulte en juveniele steenuilen op erf woonboerderij en bij huizen tegenover het erf van de woonboerderij direct ten westen van de N743), tjiftjaf en witte kwikstaart.

Woonwijk Oost Esch

In 2003 is net buiten de woonwijk Oost Esch een territorium van de ijsvogels vastgesteld langs de Bornsche Beek (Van de Laar en Mertens, 2003). In de woonwijk Oost Esch zijn in de periode 2012-2017 de volgende broedvogels waargenomen: bosuil (overvliegend ex. in 2012), fazant, grote bonte specht (in laanboom langs invalroute tussen N743 en Oost Esch) en Kievit (geslaagd broedgeval).

Woonwijk Wildyck

In de woonwijk Wildyck zijn in de periode 2012-2017 de volgende broedvogels waargenomen: fuut, groenling, kleine karekiet, meerkoet, patrijs (paar in 2014) en waterhoen.

Ruime omgeving

In de ruime omgeving van het plangebied zijn in de periode 2012-2017 naast de bovengenoemde soorten nog de volgende broedvogels waargenomen: boomkruiper, gierzwaluw, grote gele kwikstaart, grutto, huismus, huiszwaluw, kleine plevier, knobbelzwaan, merel, oeverzwaluw, putter, rietgors, scholekster, torenvalk, winterkoning, zwartkop, zwarte kraai en zwarte roodstaart.

Alle vogelsoorten zijn conform artikel 3.1 van de Wet Natuurbescherming beschermd (Vogelrichtlijn).

Categorie 1 t/m 4 (jaarrond beschermde nesten)

Van de broedvogels met jaarrond beschermde nesten uit de categorieën 1 tot en met 4 is uitsluitend de steenuil vastgesteld binnen de begrenzing van het plangebied. Zij is aangetroffen op en rondom het erf van de woonboerderij in de woonwijk Nieuw Borne.

In de ruime omgeving van het plangebied zijn daarnaast nog gierzwaluw, grote gele kwikstaart en huismus vastgesteld in de periode 2012-2017.

Categorie 5

Van de vogels die behoren tot categorie 5 zijn de nesten uitsluitend jaarrond beschermd als er sprake is van ecologisch zwaarwegende redenen. Van deze groep zijn in het plangebied de volgende soorten vastgesteld: bosuil, ekster, groene specht, grote bonte specht, ijsvogel, koolmees, pimpelmees, torenvalk. Voor nagenoeg geen van de genoemde soorten is actueel broedbiotoop aanwezig in de woonwijken Nieuw Borne, Oost Esch of Wildyck. Deze drie woonwijken maken echter wel deel uit van het territorium van genoemde soorten en zijn waarschijnlijk vooral van belang als foerageergebied. Alleen in het zuidelijke deel van de woonwijk Nieuw Borne is potentieel broedbiotoop voor ekster, groene specht en grote bonte specht aanwezig in de vorm van oudere bomen rondom een voormalig erf. Daarnaast zouden deze soorten potentieel op het erf van de woonboerderij aanwezig kunnen zijn. Mogelijk broedt de ijsvogel in een steile oever langs de Bornsche Beek.

In de ruime omgeving van het plangebied zijn daarnaast nog boomkruiper, huiszwaluw, oeverzwaluw, zwarte kraai en zwarte roodstaart vastgesteld in de periode 2012-2017.

Overige broedvogels met jaarrond beschermde nesten worden niet verwacht in het plangebied.

2.2.3 Vleermuizen

Veldbezoek

Het is niet uitgesloten dat er vaste verblijfplaatsen van vleermuizen aanwezig zijn in de bebouwing van het erf van de woonboerderij in de woonwijk Nieuw Borne.

Vaste verblijfplaatsen in de overige delen van deze woonwijk en de overige woonwijken zijn redelijkerwijze uitgesloten vanwege het ontbreken van bebouwing en oude bomen met holten en spleten.

Gezien de opbouw van het plangebied kan zij mogelijk gebruikt worden als foerageergebied. De aanwezigheid van één of meerdere vliegroutes lijkt, gezien het voorkomen van opgaande laanbeplanting, alleen mogelijk net buiten de begrenzing van de drie te ontwikkelen woonwijken.

Literatuuronderzoek

In 2003 werden boven de Bornsche Beek regelmatig gewone dwergvleermuizen aangetroffen (Van de Laar en Mertens, 2003). Ter hoogte van de kruising Bornsche Beek en de N743 werden in de woonwijk Oost Esch meerdere watervleermuizen vastgesteld. Binnen de begrenzing van de drie woonwijken zijn de volgende vleermuizen bekend geworden uit de periode 2012-2017: gewone dwergvleermuis (2017) en watervleermuis (2012). Zij zijn boven de Bornsche Beek in de woonwijk Wildyck waargenomen.

Uit de ruime omgeving (straal 1 km) is daarnaast de volgende soort vleermuis bekend geworden uit de periode 2012-2017: laatvlieger (2012). Overige soorten worden niet verwacht in het plangebied.

2.2.4 Grondgebonden zoogdieren

Veldbezoek

Tijdens het bezoek zijn waarnemingen verricht aan mol, egel en konijn. Van het konijn zijn uitwerpselen aangetroffen in de woonwijken Nieuw Borne en Wildyck. Van de mol zijn molshopen gezien in de woonwijk Nieuw Borne evenals een huid van de egel (voormalig erf).

Literatuuronderzoek

Uit het literatuuronderzoek blijkt dat het plangebied daarnaast leefgebied is voor de volgende soorten grondgebonden zoogdieren: haas, rosse woelmuis en veldmuis. In potentie is het plangebied daarnaast geschikt voor algemene soorten zoogdieren zoals diverse soorten overige muizen (bijv. spitsmuizen). Deze algemene soorten zijn beschermd conform artikel 3.10 van de Wet Natuurbescherming.

Uit de ruime omgeving (straal 1 km) zijn daarnaast de volgende soorten bekend geworden uit de periode 2003-2017: bosmuis, bunzing, huisspitsmuis, muskusrat, ree, rode eekhoorn, steenmarter, wezel en woelrat (Van de Laar en Mertens, 2003).

2.2.5 Vaatplanten

Veldbezoek

In de woonwijk Nieuw Borne liggen vooral kort gemaaide wegbermen en grazige vegetaties van de bouwpercelen. De vegetatie van de bermen worden gekenmerkt door soorten als Engels raaigras, gestreepte witbol, kruipende boterbloem, madeliefje, vogelmuur en witte klaver. De bouwpercelen bestaan uit soorten als Engels raaigras, fluitenkruid, gestreepte witbol, grote vossenstaart, paardenbloem, ridderzuring en witte klaver.

De geplande woonwijk Wildyck bestaat geheel uit een grazige en ruige vegetatie. Hier zijn soorten aangetroffen als duizendblad, Engels raaigras, gestreepte witbol, veldzuring en vogelmuur.

In de woonwijk Oost Esch zijn vooral verruigde graslandvegetaties aangetroffen met akkerdistel, boerenwormkruid, Engels raaigras, fioringras, gestreepte witbol, hondsdrif, kropaar, kruipende boterbloem, moerasrolklaver, paardenbloem, peen, pitrus, ridderzuring, rietgras, rood zwenkgras, smalle weegbree, vertakte leeuwentand en witte klaver.

Tijdens het veldbezoek zijn geen bij de Wet Natuurbescherming beschermde soorten of soorten van de Rode lijst van bedreigde plantensoorten conform Sparrus et al. (2013) aangetroffen en ook niet te verwachten.

Literatuuronderzoek

In 2003 werd in de woonwijk Nieuw Borne brede wespenorchis aangetroffen langs de Hemmelhorst ter hoogte van het erf van de woonboerderij (Van de Laar en Mertens, 2003). In 2017 werd ter hoogte van de kruising Bornsche Beek-Hemmelhorst zomerfijnstraal aangetroffen. Deze groeiplaats ligt net buiten de begrenzing van de woonwijk Nieuw Borne.

2.2.6 Dagvlinders

Veldbezoek

Tijdens het veldbezoek zijn geen bij de Wet natuurbescherming beschermde soorten of soorten van de Rode lijst aangetroffen en ook niet te verwachten. Omdat het veldbezoek in de winterperiode is uitgevoerd was dat ook niet te verwachten omdat imago's dan niet vliegen.

Literatuuronderzoek

Uit het literatuuronderzoek zijn in 2003 de volgende dagvlinders in de Bornsche Maten bekend geworden (Van de Laar en Mertens, 2003): bont zandoogje, citroenvlinder, dagpauwoog, distelvlinder, groot koolwitje, hooibeestje, icarusblauwtje, klein geaderd witje, kleine vos en oranjetipje.

Uit de periode 2012-2017 zijn de volgende dagvlinders bekend geworden van het plangebied: groot dikkopje (2017), klein geaderd witje (2017), koevinkje (2017) en zwartsprietdikkopje (2015). Het groot dikkopje staat op de Rode lijst van bedreigde dagvlinders met de status 'gevoelig'.

Uit de ruime omgeving (straal 1 km) zijn daarnaast nog de volgende soorten dagvlinders bekend geworden uit de periode 2012-2017: atalanta (2017), groot koolwitje (2017), hooibeestje (2017) en oranje luzernevlinder (2013).

Andere algemene soorten zijn niet in het plangebied te verwachten. Beschermde soorten zijn niet aangetroffen en ook niet te verwachten.

2.2.7 Vissen, overige insecten en ongewervelden

In de woonwijken Nieuw Borne en Oost Esch liggen oppervlaktewateren. De kwelsloot rondom het voormalige erf in de woonwijk Nieuw Borne is potentieel geschikt voor de beschermde grote modderkruiper (zie figuur 4).

Figuur 4. Voor grote modderkruipers geschikte kwelsloot in de woonwijk Nieuwe Borne met de roodbruine neerslag van ijzerfosfaat tussen de liesgrasvegetatie.

Deze vissoort is opgenomen in Artikel 3.10 van de Wet Natuurbescherming en staat als 'kwetsbaar' op de Rode lijst van bedreigde vissoorten. In de watervoerende sloot in de woonwijk Oost Esch is de aanwezigheid van grote modderkruipers ook niet uit te sluiten (zie figuur 5).

Figuur 5. Voor grote modderkruipers geschikte sloot in de woonwijk Oost Esch.

Uit het plangebied en de ruime omgeving daar omheen zijn uit de literatuur waarnemingen van twee soorten vissen bekend geworden: biermpje en tiendoornige stekelbaars (Van de Laar en Mertens, 2003). Daarnaast is de grote modderkruiper vastgesteld in de periode 2006-2014 in het uurhok waarbinnen het plangebied is gelegen (bron: www.ravon.nl).

Overige beschermde insecten en ongewervelden zijn gezien de aanwezige biotopen niet te verwachten binnen de begrenzing van het plangebied.

3. Wettelijke consequenties

3.1 Soortbescherming

3.1.1 Amfibieën en reptielen

Vanwege de winterrust zijn er in het plangebied geen amfibieën aangetroffen tijdens het veldbezoek.

In de woonwijk Nieuw Borne komen een poel en een kwelsloot voor. Beide wateren lijken geschikt als voortplantingswater voor soorten als bastaardkikker, bruine kikker, kamsalamander, kleine watersalamander en poelkikker.

In de woonwijk Oost Esch is oppervlaktewater aanwezig in de vorm van een watervoerende sloot en de vrij brede Borsche Beek langs de Borsche Beeklaan. Beide watergangen zijn potentieel geschikt voor soorten als bastaardkikker, bruine kikker, gewone pad, kleine watersalamander en poelkikker. Daarnaast kan de watervoerende sloot potentieel als voortplantingswater voor de kamsalamander dienstdoen.

Bastaardkikker, bruine kikker, gewone pad en kleine watersalamander zijn opgenomen in Artikel 3.10 van de Wet Natuurbescherming. Zij vallen echter onder de algemene vrijstelling van de provincie Overijssel. Voor deze soorten is echter wel de algemene zorgplicht van de Wet Natuurbescherming (Artikel 1.11) van toepassing (zie bijlage 2).

De poelkikker is echter beschermd middels Artikel 3.5 van de Wet Natuurbescherming en geniet daarmee zware bescherming.

Omdat de hierboven genoemde potentiële voortplantingswateren niet worden vergraven of gedempt, hoeft er geen vervolgonderzoek uitgevoerd te worden naar de mogelijke aanwezigheid van kamsalamanders en poelkikkers.

CONCLUSIE

De wettelijke consequenties ten aanzien van de Wet Natuurbescherming zijn de volgende:

- Er dient aanvullend onderzoek naar huismus en steenuil plaats te vinden.
- Ten behoeve van huismus en steenuil dient een ecotopenkaart te worden gemaakt van de te bebouwen deelgebieden Nieuw Borne en Wildyck i.v.m. mogelijke functie als foerageergebied.
- Indien er een aansluiting van de Borsche Beeklaan op de N743 gerealiseerd wordt, dient bij kap van de laanbomen aanvullend onderzoek naar de mogelijke functie als vliegroute voor vleermuizen plaats te vinden.
- Indien er in de woonwijken Nieuw Borne, Oost Esch en/of Wildyck nieuwe straatverlichting wordt geplaatst die een negatieve uitstraling hebben op vleermuizen, dient te worden onderzocht of er binnen de invloedssfeer daarvan vliegroutes van vleermuizen aanwezig zijn.

Vooraf op het voormalige erf in de woonwijk Nieuw Borne ligt potentiële landbiotoop voor amfibieën. Het gaat om puinhopen, houtsingels en bosjes. De houtsingels en bosjes blijven gespaard, maar de puinhopen zullen worden opgeruimd. Bij inrichtingswerkzaamheden dienen deze puinhopen door een erkend ecoloog te worden afgezocht op het mogelijke voorkomen van amfibieën. Deze dienen vervolgens in vergelijkbare gebiedsdelen worden uitgezet waar geen inrichtingsmaatregelen gepland zijn. Omdat de kwelsloot niet wordt vergraven of gedempt, behoeft geen aanvullend onderzoek naar de kamsalamander en de poelkikker te worden uitgevoerd.

Vanwege de winterrust zijn er in het plangebied geen reptielen aangetroffen. Langs de Bornsche Beek is ter hoogte van de woonwijk Wildyck de roodwangschildpad aangetroffen. Deze exoot is niet beschermd middels de Wet Natuurbescherming. In de ruime omgeving van het plangebied is uit het literatuuronderzoek het voorkomen van de levendbarende hagedis en de hazelworm bekend geworden. Gezien hun voorkeursbiotoop en de in het plangebied aanwezige biotopen is aanwezigheid van beide reptielen in de onderzochte woonwijken redelijkerwijze uit te sluiten zodat er ten aanzien van reptielen geen beperkingen zijn in relatie tot de voorgenomen plannen.

3.1.2 Broedvogels

Algemeen

Alle vogelsoorten zijn conform artikel 3.1 van de Wet Natuurbescherming beschermd (Vogelrichtlijn). Via het literatuuronderzoek zijn in de woonwijken Nieuw Borne, Oost Esch en Wildyck uit de periode 2012-2017 21 soorten broedvogels bekend geworden. Het betreft: bosrietzanger, bosuil, braamsluiper, ekster, fazant, fuut, groenling, groene specht, grote bonte specht, ijsvogel, kievit, kleine karekiet, kneu, meerkoet, nachtegaal, patrijs, rietzanger, steenuil, tijftjaf, waterhoen en witte kwikstaart. Daarnaast zijn er in de ruime omgeving van het plangebied nog eens 18 extra soorten vastgesteld: boomkruiper, gierzwaluw, grote gele kwikstaart, grutto, huismus, huiszwaluw, kleine plevier, knobbelzwaan, merel, oeverzwaluw, putter, rietgors, scholekster, torenvalk, winterkoning, zwartkop, zwarte kraai en zwarte roodstaart.

Soorten met jaarrond beschermde nesten (cat. 1 t/m 4)

Van de broedvogels met jaarrond beschermde nesten uit de categorieën 1 tot en met 4 komt uitsluitend de steenuil voor. Daarnaast zijn er in de ruime omgeving van het plangebied nog gierzwaluw, grote gele kwikstaart en huismus vastgesteld. Gezien de aanwezige biotopen zouden hiervan de grote gele kwikstaart (Bornsche Beek) en de huismus (erf woonboerderij Nieuw Borne) binnen de grenzen van het plangebied voor kunnen komen.

Steenuil

Van de steenuil zijn waarnemingen bekend geworden van het erf van de woonboerderij in de woonwijk Nieuw Borne. Daarnaast zijn ook steenuilen waargenomen op en rondom erven in Borne aan de westzijde van de N743 tegenover de woonboerderij van Nieuw Borne. Of het hier één of twee afzonderlijke territoria betreft is onduidelijk. Mogelijk betreft het één territorium omdat er geen uitsluitende waarnemingen zijn verricht (bijv. 2 tegelijk roepende mannetjes).

Er zijn twee ontwikkelingen die de kwaliteit en de oppervlakte van het leefgebied van de steenuil(-en) aantasten in de woonwijken Nieuw Borne en Wildyck:

- Afname leefgebied steenuil door bebouwing van open tot halfopen voormalig agrarisch gebied,
- Afname oppervlakte foerageergebied door bebouwing en aanleg siertuinen op ruige graslanden.

Om inzichtelijk te krijgen in welke mate er sprake is van aantasting van de functionaliteit van het leefgebied van steenuilen, dient aanvullend onderzoek te worden uitgevoerd naar het werkelijke aantal broedparen van de steenuil in 2018 in de woonwijken Nieuw Borne en Wildyck. Omdat steenuilen tot 500 meter van hun broedplaats jagen, dient een zone van 500 meter rondom het erf van de woonboerderij in de woonwijk Nieuw Borne ook bij het onderzoek betrokken te worden.

Door in 2018 eveneens een ecotopenkaart (gazon, ruig grasland, erf, etc.) te maken van beide woonwijken, kan exact de oppervlakte daarvan worden bepaald. Deze ecotopenkaart van 2018 dient te worden vergeleken met een ecotopenkaart van de situatie na de inrichting. Dan kan worden beoordeeld of er een aandeel leefgebied met foerageergebied verdwijnt of niet en of er dus een ontheffing dient te worden aangevraagd. Bij die eventueel aan te vragen ontheffing kan hiermee dan ook worden bepaald hoe leefgebied en/of foerageergebied gemitigeerd dan wel gecompenseerd kan worden. Dit dient dan in een compensatieplan uitgewerkt te worden.

Als een ontheffing nodig is voor het uitvoeren van de geplande werkzaamheden, is het ook noodzakelijk om inzicht te krijgen in het effect van deze werkzaamheden op de gunstige staat van instandhouding van de lokale populatie van de steenuil. Conform de soortstandaard 'Steenuil' (Rijksdienst voor Ondernemend Nederland, 2004) moet de omvang van de lokale populatie steenuilen worden gekarteerd. Ook moet worden nagegaan hoe deze zich heeft ontwikkeld en op hoeveel territoria van de steenuil de geplande werkzaamheden effect zal hebben en daarmee welk effect er op de lokale populatie optreedt. Daarom zal aanvullend onderzoek moeten plaatsvinden in een straal van 500 tot 1500 meter rondom het woonerf (afhankelijk van de potentiële geschiktheid van deze zone).

Grote gele kwikstaart

Grote gele kwikstaarten broeden onder andere in steile oevers langs beken, in speciale onder bruggen geplaatste nestkasten en in bebouwing in de omgeving van beken. In de te realiseren woonwijken zijn geen potentiële broedgelegenheden voor grote gele kwikstaarten aanwezig zodat deze soort geen hinder van de geplande werkzaamheden ondervindt. Er hoeft daarom voor de grote gele kwikstaart geen ontheffing in het kader van de Wet Natuurbescherming te worden aangevraagd.

Huismus

In potentie kan de huismus uitsluitend broeden in de woonboerderij in de woonwijk Nieuw Borne. Omdat deze boerderij behouden blijft zal er geen potentieel broedbiotoop voor de huismus verloren gaan. Omdat huismussen vooral foerageren op ruige stukken met veel (onkruid-)zaden, heeft de bouw van woningen wellicht wel negatieve invloed op de functionaliteit van het leefgebied omdat de oppervlakte en kwaliteit van het foerageergebied mogelijk worden verminderd. Daarom dient er vervolgonderzoek naar huismussen plaats te vinden. Hiermee kan worden bepaald of er huismussen binnen de begrenzing van het plangebied voorkomen. Indien er huismussen aanwezig zijn, kan met de ecotopenkaart (zie steenuil) ook voor de huismus worden bepaald of er negatieve effecten van de voorgenomen ontwikkelingen op de lokale populatie huismussen te verwachten zijn.

Overige soorten

Hoewel er uit het veldbezoek en het literatuuronderzoek geen andere broedvogels met jaarrond beschermde nesten zijn aangetroffen, is het niet onmogelijk dat zij in het komende broedseizoen alsnog tot broeden komen in de opgaande begroeiingen van het voormalige erf van de woonwijk Nieuw Borne. Omdat de opgaande begroeiing op dit voormalige erf behouden blijft, behoeft geen aanvullend onderzoek plaats te vinden en kunnen de voorgenomen maatregelen zonder ontheffing doorgang vinden.

Soorten met jaarrond beschermde nesten bij zwaarwegende redenen (cat. 5)

Daarnaast komen meerdere soorten voor met jaarrond beschermde nesten uit de categorie 5. Van deze groep is er voor de volgende soorten potentieel broedbiotoop aanwezig op het voormalige erf en het erf van de woonboerderij; beide in de woonwijk Nieuw Borne: ekster, groene specht en grote bonte specht. Omdat de opgaande begroeiing op het bestaande en voormalige erf behouden blijft, behoeft geen aanvullend onderzoek plaats te vinden en kunnen de voorgenomen maatregelen zonder ontheffing van de Wet Natuurbescherming doorgang vinden.

Nesten van aanwezige broedvogels zijn altijd beschermd. Daarom dienen de werkzaamheden uitgevoerd te worden buiten de broedseizoenen dat globaal loopt van 15 maart tot 15 juli. Daarbuiten zijn broedvogelnesten echter ook beschermd!

3.1.3 Vleermuizen

Het is niet uitgesloten dat er vaste verblijfplaatsen van vleermuizen aanwezig zijn in de bebouwing van het erf van de woonboerderij in de woonwijk Nieuw Borne. Omdat dit erf door de voorgenomen plannen onaangetast blijft, hoeft er geen nader onderzoek naar vaste rust- en verblijfplaatsen van vleermuizen te worden uitgevoerd.

Gezien de opbouw van het plangebied kan zij mogelijk gebruikt worden als foeragegebied. Omdat de opgaande begroeiing op het bestaande en voormalige erf behouden blijft, behoeft geen aanvullend onderzoek plaats te vinden en kunnen de voorgenomen maatregelen zonder ontheffing doorgang vinden.

De aanwezigheid van één of meerdere vliegroutes lijkt, gezien het voorkomen van opgaande laanbepanting, alleen mogelijk net buiten de begrenzing van de drie te ontwikkelen woonwijken. De te ontwikkelen plannen met betrekking op de te realiseren woonwijken Nieuw Borne, Oost Esch en Wildyck hebben geen negatieve effecten op deze potentiële vliegroutes.

De eventueel extra te realiseren aansluiting van de Borsche Beeklaan op de N743 heeft mogelijk wel negatieve effecten op deze potentiële vliegroutes. Indien laanbomen gekapt gaan worden ten behoeve van deze aansluiting, dient vervolgonderzoek plaats te vinden omdat dan mogelijk vliegroutes van vleermuizen aangetast gaan worden.

Indien in de woonwijken Nieuw Borne, Oost Esch en Wildyck nieuwe verlichting wordt geplaatst die een negatief effect op vleermuizen kunnen hebben, dient te worden onderzocht of er binnen de invloedssfeer daarvan vliegroutes van vleermuizen aanwezig zijn (bijv. watervleermuis boven de Borsche Beek in Wildyck).

3.1.4 Grondgebonden zoogdieren

In het plangebied zijn geen vaste verblijfplaatsen van conform de Wet Natuurbescherming beschermde grondgebonden zoogdieren aangetroffen of te verwachten.

Wel zijn mogelijk algemene en tevens conform Artikel 3.10 van de Wet Natuurbescherming beschermde grondgebonden zoogdieren aanwezig zoals egel, haas, konijn en muizen. Omdat er echter geen opgaande begroeiingen worden gerooid, hoeven ten behoeve van deze soortgroep geen compenserende of mitigerende maatregelen te worden uitgevoerd omdat er geen verbodsbepalingen van de Wet Natuurbescherming worden overtreden.

3.1.5 Dagvlinders en Vaatplanten

Uit het literatuur- en veldonderzoek zijn geen beschermde dagvlinders, dagvlinders van de Rode lijst of groeiplaatsen van beschermde vaatplanten of vaatplanten van de Rode lijst bekend geworden of te verwachten. Daarom zijn er ten aanzien van beide soortgroepen geen wettelijke consequenties voor de gewenste ontwikkelingen.

3.1.6 Vissen, overige insecten en ongewervelden

In het uurhok waarbinnen het plangebied is gelegen is de aanwezigheid van grote modderkruipers bekend geworden. In het plangebied liggen twee oppervlaktewateren die potentieel door deze zwaar beschermde vis kunnen worden gebruikt als voortplantingswater: kwelsloot in de woonwijk Nieuw Borne en de watervoerende sloot in de woonwijk Oost Esch (zie figuur 3). Omdat deze sloten gespaard worden bij de inrichting van het terrein, behoeft geen aanvullend onderzoek naar de grote modderkruiper te worden uitgevoerd.

Omdat er van het plangebied geen beschermde overige insecten en ongewervelden bekend zijn geworden of zijn te verwachten, zijn er ten aanzien van deze groepen geen wettelijke consequenties voor de gewenste ontwikkelingen.

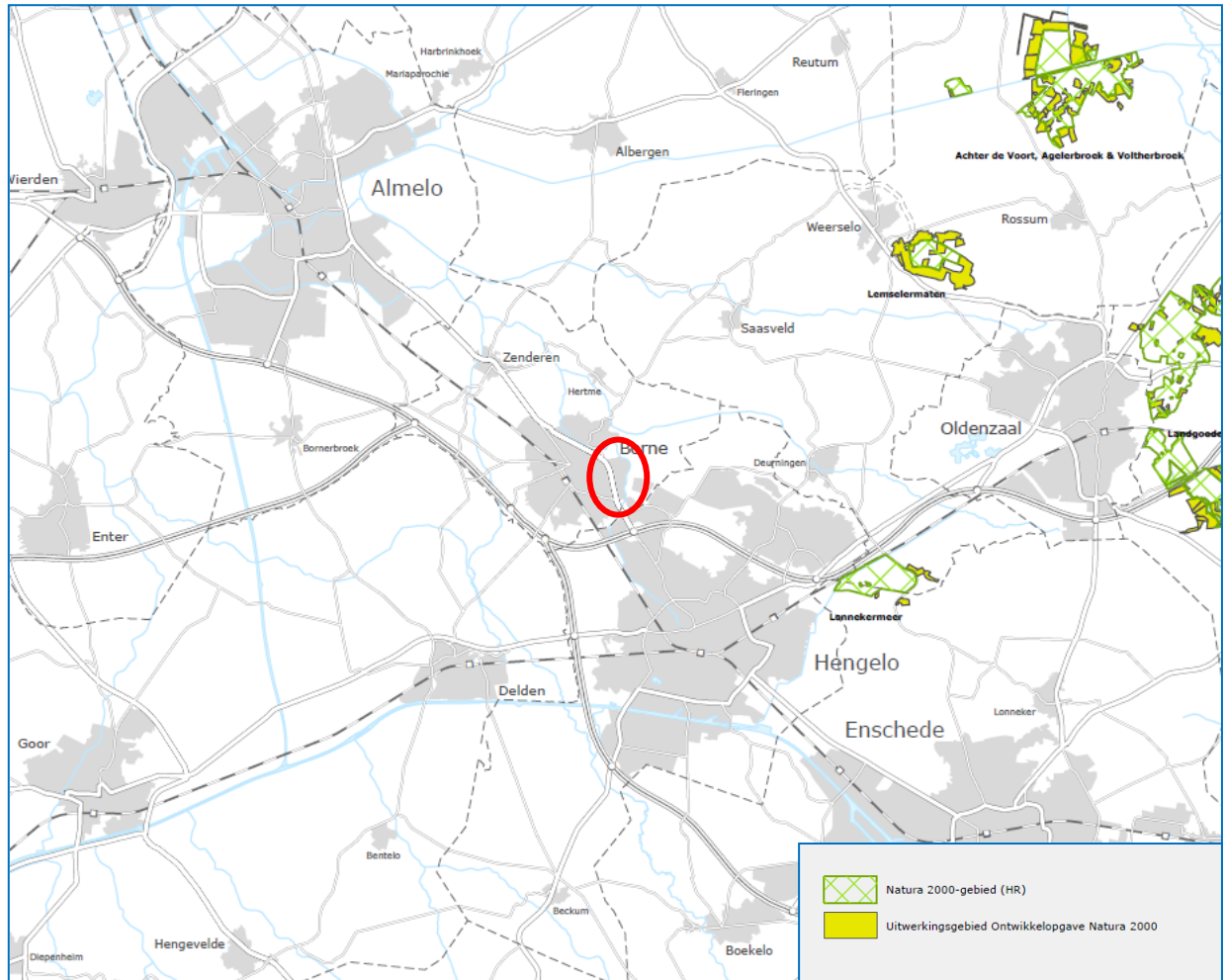
3.2 Voortoetsing Gebiedenbescherming

Het Natuurnetwerk Nederland (NNN), de voormalige Ecologische Hoofdstructuur (EHS), is een netwerk van grote en kleine natuurgebieden (waaronder de Natura 2000-gebieden) waarin de natuur eerste prioriteit heeft en wordt beschermd. Hiermee wordt voorkomen dat natuurgebieden geïsoleerd komen te liggen, planten en dieren uitsterven en dat de natuurgebieden zo hun waarde verliezen. De NNN kan worden gezien als de ruggengraat van de Nederlandse natuur.

Natura 2000 is een Europees netwerk van beschermde natuurgebieden. Het Natura 2000 netwerk dient ter bescherming van zowel de gebieden (natuurlijke habitats) als de wilde flora en fauna op het Europese grondgebied van de lidstaten. Deze Natura2000-gebieden vormen de kerngebieden van de NNN zoals deze in Nederland wordt vormgegeven.

3.2.1 Natura 2000

De dichtstbijzijnde Natura 2000 gebied betreft het Lonnekermeer (zie figuur 6). Dit gebied bevindt zich op een afstand van 5,5 kilometer afstand van het plangebied. Het gebied is aangewezen als Habitatrichtlijngebied.

Figuur 6. Ligging plangebied (rode cirkel) t.o.v. Natura 2000-gebieden (bron: provincie Overijssel).

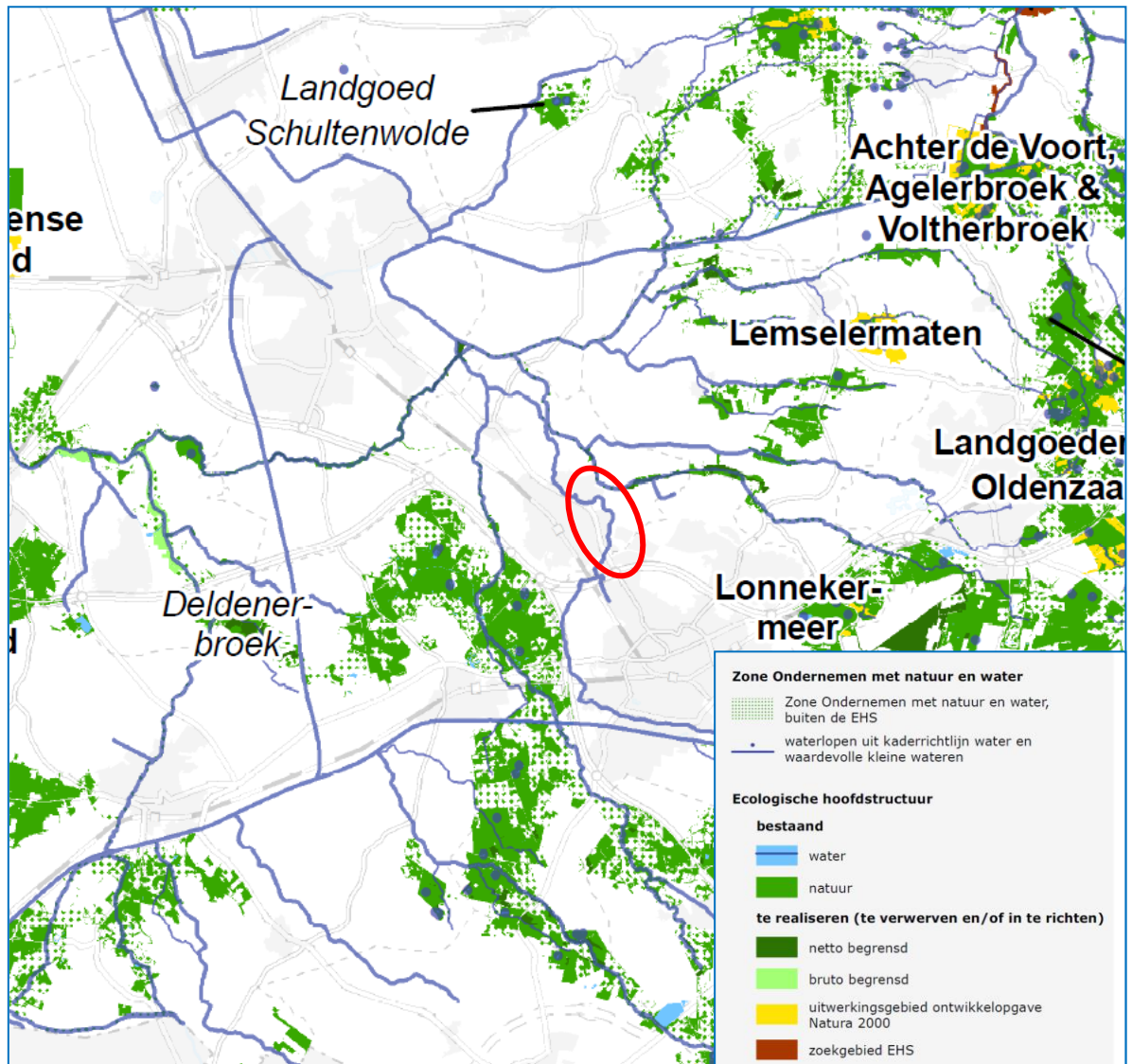
Afweging

De ontwikkelingen binnen de woonwijken Nieuw Borne, Oost Esch en Wildyck zullen geen versturende invloed hebben op het Natura 2000-gebied Lonnekermeer, aangezien het plangebied niet binnen de grenzen of binnen de invloedssfeer van het Lonnekermeer ligt. De geplande werkzaamheden zullen daarom geen negatieve gevolgen hebben op de in het Lonnekermeer aanwezige Habitattypen of Kwalificerende soorten.

3.2.2 Natuurnetwerk Nederland

Het Natuurnetwerk Nederland betreft een landelijk stelsel van onderling verbonden natuurgebieden. Op circa 300 meter ten noordoosten van de woonwijk Nieuw Borne ligt de ecologische verbindingzones langs de Deurninger beek, bestaande uit 'Bestaande natuur NNN (land en water)'.

Deze zone heeft in het noordwesten verbinding met de Oude Borsche Beek (benedenloop Deurninger beek) en de Borsche Beek. Aan de oostzijde vervolgt de ecologische verbindingszone langs de Deurninger beek de meer bovenstroomse delen daarvan.

Figuur 7. Ligging plangebied (rode cirkel) t.o.v. NNN-gebieden (bron: provincie Overijssel).

Afweging

De planlocatie is niet gelegen binnen de begrenzings van de NNN waardoor geen sprake is van een ruimteclaim. Tussen de woonwijk Nieuw Borne en de ecologische verbindingszone langs de Deurninger beek ligt de bestaande woonwijk Stroomesch. Door de aanwezigheid van dagelijkse activiteiten in die woonwijk en de afstand van 300 meter tussen Nieuw Borne en de Deurninger beek, kan redelijkerwijs worden gesteld dat de geplande werkzaamheden in de te ontwikkelen woonwijk Nieuw Borne geen indirecte storende invloed hebben op deze zones. Hierdoor is geen nadere afweging noodzakelijk.

4. Literatuur

Laar, L. van de en F. Mertens, 2003. Natuuronderzoek in het gebied Borsche Maten. Adviesbureau Mertens, Wageningen.

Rijksdienst voor Ondernemend Nederland, 2014. Soortenstandaard Steenuil (*Athene noctua*) versie 2.0.

Sparrius, L.B., Odé, B. & Beringen, R. 2013. Basisrapport voor de Rode Lijst Vaatplanten 2012. FLORON-rapport 57. FLORON, Nijmegen.

Swaay, C.A.M. van, 2006. Basisrapport Rode Lijst Dagvlinders. Rapport VS2006.002, De Vlinderstichting, Wageningen.

Internet

- www.natuurloket.nl
- www.nederlandsesoorten.nl
- www.ravon.nl
- www.synbiosys.alterra.nl/natura2000/gebiedendatabase
- www.telmee.nl
- www.vogelbescherming.nl
- www.waarneming.nl
- www.zoogdieratlas.nl

Bijlagen

1. **Gebiedsimpresie,**
2. **Soortbescherming - Wet natuurbescherming.**

1. Bouwpercelen woonwijk Nieuw Borne met hagen en houtsingel als begrenzing.
2. Erf woonboerderij langs de Hemmelhorst in woonwijk Nieuw Borne.
3. Bornsche Beek langs woonwijk Nieuw Borne.
4. Poel langs de Erve Wieldijk in woonwijk Nieuw Borne.
5. Extensief ruig grasland woonwijk Wildyck.
6. Extensief grasland tussen opgaande begroeiingen op voormalig erf zuidzijde woonwijk Nieuw Borne.
7. Ruig grasland woonwijk Oost Esch.
8. Ruderaal stukje aan de oostzijde van de N743.

Algemeen

Sinds 1 januari 2017 is de Wet Natuurbescherming van kracht. Deze wet is de soortgerichte implementatie van de Europese Habitat- en Vogelrichtlijn en vervangt de Flora- en faunawet, de Natuurbeschermingswet 1998 en de Boswet.

Hoofdstuk 3 van de Wet Natuurbescherming regelt de bescherming van flora en fauna op soortniveau. Activiteiten waarbij schade wordt gedaan aan beschermde dieren of planten zijn in principe verboden, tenzij dit uitdrukkelijk is toegestaan (het "nee, tenzij"-principe). Het is dan ook altijd zaak om, waar mogelijk, activiteiten uit te voeren zonder schade aan beschermde dieren en planten aan te brengen.

De wet erkent de *intrinsieke waarde* van in het wild levende dieren. In de wet is dan ook een zorgplicht opgenomen waarin van iedereen wordt geacht voldoende zorg' in acht nemen voor alle in het wild voorkomende dieren en planten (niet alleen de beschermde) en hun leefomgeving. Dit is vastgelegd in *Artikel 1.11 van de Wet Natuurbescherming*.

Naast de aandacht voor beschermde soorten geldt voor alle in het wild levende dieren en planten een zorgplicht. Deze is vastgelegd in Artikel 1.11 van de Wet Natuurbescherming:

1. Eenieder neemt voldoende zorg in acht voor Natura 2000-gebieden, bijzondere nationale natuurgebieden en voor alle in het wild levende dieren en planten en hun directe leefomgeving.
2. De zorg, bedoeld in het eerste lid, houdt in elk geval in dat eenieder die weet of redelijkerwijs kan vermoeden dat door zijn handelen of nalaten nadelige gevolgen kunnen worden veroorzaakt voor een Natura 2000-gebied, een bijzonder nationaal natuurgebied of voor in het wild levende dieren en planten:
 - a. dergelijke handelingen achterwege laat, dan wel,
 - b. indien dat achterwege laten redelijkerwijs niet kan worden gevegd, de noodzakelijke maatregelen treft om die gevolgen te voorkomen, of
 - c. voor zover die gevolgen niet kunnen worden voorkomen, deze zoveel mogelijk beperkt of ongedaan maakt.

Voor de in deze rapportage gemaakte toetsing zijn met name de onderstaande artikelen met verbodsbepalingen van toepassing:

- Artikel 3.1
- Artikel 3.5 en 3.8 lid 5
- Artikel 3.10

§ 3.1 - Beschermingsregime soorten Vogelrichtlijn

Artikel 3.1

1. Het is verboden opzettelijk van nature in Nederland in het wild levende vogels van soorten als bedoeld in artikel 1 van de Vogelrichtlijn te doden of te vangen.
2. Het is verboden opzettelijk nesten, rustplaatsen en eieren van vogels als bedoeld in het eerste lid te vernielen of te beschadigen, of nesten van vogels weg te nemen.
3. Het is verboden eieren van vogels als bedoeld in het eerste lid te rapen en deze onder zich te hebben.
4. Het is verboden vogels als bedoeld in het eerste lid opzettelijk te storen.
5. Het verbod, bedoeld in het vierde lid, is niet van toepassing indien de storing niet van wezenlijke invloed is op de staat van instandhouding van de desbetreffende vogelsoort.

§ 3.2. Beschermingsregime soorten Habitatrichtlijn

Artikel 3.5

1. Het is verboden in het wild levende dieren van soorten, genoemd in bijlage IV, onderdeel a, bij de Habitatrichtlijn, bijlage II bij het Verdrag van Bern of bijlage I bij het Verdrag van Bonn, in hun natuurlijk verspreidingsgebied opzettelijk te doden of te vangen.
2. Het is verboden dieren als bedoeld in het eerste lid opzettelijk te verstoren.
3. Het is verboden eieren van dieren als bedoeld in het eerste lid in de natuur opzettelijk te vernielen of te rapen.
4. Het is verboden de voortplantingsplaatsen of rustplaatsen van dieren als bedoeld in het eerste lid te beschadigen of te vernielen.
5. Het is verboden planten van soorten, genoemd in bijlage IV, onderdeel b, bij de Habitatrichtlijn of bijlage I bij het Verdrag van Bern, in hun natuurlijke verspreidingsgebied opzettelijk te plukken en te verzamelen, af te snijden, te ontwortelen of te vernielen.

Artikel 3.8 - lid 5

5. Een ontheffing of een vrijstelling wordt uitsluitend verleend, indien is voldaan aan elk van de volgende voorwaarden:
 - a. Er bestaat geen andere bevredigende oplossing;
 - b. Zij is nodig:
 - i. in het belang van de bescherming van de wilde flora of fauna, of in het belang van de instandhouding van de natuurlijke habitats;
 - ii. ter voorkoming van ernstige schade aan met name de gewassen, veehouderijen, bossen, visgronden, wateren of andere vormen van eigendom;
 - iii. in het belang van de volksgezondheid, de openbare veiligheid of andere dwingende redenen van groot openbaar belang, met inbegrip van redenen van sociale of economische aard en met inbegrip van voor het milieu wezenlijke gunstige effecten;
 - iv. voor onderzoek en onderwijs, repopulatie of herintroductie van deze soorten, of voor de daartoe benodigde kweek, met inbegrip van de kunstmatige vermeerdering van planten, of
 - v. om het onder strikt gecontroleerde omstandigheden mogelijk te maken op selectieve wijze en binnen bepaalde grenzen een beperkt, bij de ontheffing of vrijstelling vastgesteld aantal van bepaalde dieren van de aangewezen soort te vangen of onder zich te hebben, onderscheidenlijk een beperkt bij de ontheffing of vrijstelling vastgesteld aantal van bepaalde planten van de aangewezen soort te plukken of onder zich te hebben;
 - c. Er wordt geen afbreuk gedaan aan het streven de populaties van de betrokken soort in hun natuurlijke verspreidingsgebied in een gunstige staat van instandhouding te laten voortbestaan.

§ 3.3. Beschermingsregime andere soorten - nationaal

Artikel 3.10

2. Onverminderd artikel 3.5, eerste, vierde en vijfde lid, is het verboden:
 - a. in het wild levende zoogdieren, amfibieën, reptielen, vissen, dagvlinders, libellen en kevers van de soorten, genoemd in de bijlage, onderdeel A, bij deze wet, opzettelijk te doden of te vangen;
 - b. de vaste voortplantingsplaatsen of rustplaatsen van dieren als bedoeld in onderdeel a opzettelijk te beschadigen of te vernielen, of
 - c. vaatplanten van de soorten, genoemd in de bijlage, onderdeel B, bij deze wet, in hun natuurlijke verspreidingsgebied opzettelijk te plukken en te verzamelen, af te snijden, te ontwortelen of te vernielen.

3. Artikel 3.8 (onthefingen voor soorten genoemd in Artikelen 3.5 *Red.*), met uitzondering van het derde en vierde lid, is van overeenkomstige toepassing op de verboden, bedoeld in het eerste lid, met dien verstande dat, in aanvulling op de redenen, genoemd in het vijfde lid, onderdeel b, de noodzaak voor de ontheffing of vrijstelling ook verband kan houden met handelingen:
 - a. in het kader van de ruimtelijke inrichting of ontwikkeling van gebieden, daaronder begrepen het daarop volgende gebruik van het ingerichte of ontwikkelde gebied;
 - b. ter voorkoming van schade of overlast, met inbegrip van schade aan sportvelden, schietterreinen, industrieterreinen, kazernes, of begraafplaatsen;
 - c. ter beperking van de omvang van de populatie van dieren, in verband met door deze dieren ter plaatse en in het omliggende gebied veelvuldig veroorzaakte schade of in verband met de maximale draagkracht van het gebied waarin de dieren zich bevinden;
 - d. ter voorkoming of bestrijding van onnodig lijden van zieke of gebrekkige dieren;
 - e. in het kader van bestendig beheer of onderhoud in de landbouw of bosbouw;
 - f. in het kader van bestendig beheer of onderhoud aan vaarwegen, watergangen, waterkeringen, waterstaatswerken, oevers, vliegvelden, wegen, spoorwegen of bermen, of in het kader van natuurbeheer;
 - g. in het kader van bestendig beheer of onderhoud van de landschappelijke kwaliteiten van een bepaald gebied, of
 - h. in het algemeen belang.

4. De verboden, bedoeld in het eerste lid, onderdelen a, en b, zijn niet van toepassing op de bosmuis, de huisspitsmuis en de veldmuis voor zover deze dieren zich in of op gebouwen of daarbij behorende erven of roerende zaken bevinden.

Ontheffing en Vrijstellingsregeling

Wanneer beschermde soorten, zoals bedoeld onder Artikel 3.1, 3.5 en 3.10, voorkomen in een gebied dienen er maatregelen getroffen te worden om behoud van de lokale populatie, bescherming van individuen en de functionaliteit van de voortplantings- en/of vaste rust- en verblijfplaatsen te garanderen. Hiervoor dienen mitigerende en mogelijk compenserende maatregelen getroffen te worden. Om zeker te zijn of de maatregelen voldoende zijn, dienen ze vooraf beoordeeld te worden door het bevoegd gezag. Met dit besluit kan aangetoond worden dat de initiatiefnemer zich houdt aan de bepalingen in de Wet Natuurbescherming. Het besluit heeft de initiatiefnemer bijvoorbeeld nodig als iemand bezwaar maakt tegen het project of vraagt om handhaving van de Wet Natuurbescherming.

Indien vaste verblijfplaatsen worden beschadigd of weggehaald of behoud van de lokale populatie dan wel bescherming van de aanwezige individuen niet voldoende kan worden gegarandeerd, dienen compenserende maatregelen te worden uitgevoerd én dient een ontheffing te worden aangevraagd bij het bevoegd gezag. In de meeste gevallen zal dit de betreffende provincie zijn. Voor deze soorten geldt echter dat alleen ontheffing wordt verleend op grond van een wettelijk belang genoemd in de betreffende Artikelen.

Elke provincie heeft een soortenlijst gepubliceerd waarin soorten, zoals bedoeld in Artikel 3.10, in die betreffende provincie zijn vrijgesteld voor ruimtelijke inrichting of ontwikkeling van gebieden en bestendig beheer en onderhoud.

Vogels

Verblijfplaatsen van broedvogels zijn door de Wet Natuurbescherming beschermd. Tijdens werkzaamheden dient rekening gehouden te worden met het broedseizoen van vogels. De Wet Natuurbescherming kent geen standaardperiode voor het broedseizoen. Het gaat erom of er een broedgeval is. De meeste vogels maken elk broedseizoen een nieuw nest of zijn in staat om een nieuw nest te maken. Deze vogelnesten voor eenmalig gebruik vallen alleen tijdens het broedseizoen onder de bescherming van artikel 3.1. Voor deze soorten is geen ontheffing nodig voor werkzaamheden buiten het broedseizoen. Verblijfplaatsen van vogels die hun verblijfplaats het hele jaar gebruiken, zijn jaarrond beschermd. Slechts een beperkt aantal soorten bewoont het nest permanent of keert elk jaar terug naar hetzelfde nest.

Deze groep is opgedeeld in enkele categorieën waarop de verbodsbepalingen van artikel 3.1 lid 2 jaarrond van kracht zijn:

1. Nesten die, behalve gedurende het broedseizoen als nest, buiten het broedseizoen in gebruik zijn als vaste rust en verblijfplaats.
2. Nesten van koloniebroeders die elk broedseizoen op dezelfde plaats broeden en die daarin zeer honkvast zijn of afhankelijk van bebouwing of biotoop. De (fysieke) voorwaarden voor de nestplaats zijn vaak zeer specifiek en limitatief beschikbaar.
3. Nesten van vogels, zijnde geen koloniebroeders, die elk broedseizoen op dezelfde plaats broeden en die daarin zeer honkvast zijn of afhankelijk van bebouwing. De (fysieke) voorwaarden voor de nestplaats zijn vaak zeer specifiek en limitatief beschikbaar.
4. Vogels die jaar in jaar uit gebruik maken van hetzelfde nest en die zelf niet of nauwelijks in staat zijn een nest te bouwen.

Het betreft de vogelsoorten:

- Boomvalk (*Falco subbuteo*)
- Buizerd (*Buteo buteo*)
- Gierzwaluw (*Apus apus*)
- Grote gele kwikstaart (*Motacilla cinerea*)
- Havik (*Accipiter gentilis*)
- Huismus (*Passer domesticus*)
- Kerkuil (*Tyto alba*)
- Oehoe (*Bubo bubo*)
- Ooievaar (*Ciconia ciconia*)
- Ransuil (*Asio otus*)
- Roek (*Corvus frugilegus*)
- Slechtvalk (*Falco peregrinus*)
- Sperwer (*Accipiter nisus*)
- Steenuil (*Athene noctua*)
- Wespendif (*Pernis apivorus*)
- Zwarte wouw (*Milvus migrans*).

Er zijn ook vogelnesten die worden aangegeven als categorie 5. Deze zijn buiten het broedseizoen niet strikt beschermd.

5. Nesten van vogels die weliswaar vaak terugkeren naar de plaats waar zij het jaar daarvoor hebben gebroed of de directe omgeving daarvan, maar die wel over voldoende flexibiliteit beschikken om, als de broedplaats verloren is gegaan, zich elders te vestigen. Categorie 5-soorten zijn wel jaarrond beschermd als zwaarwegende feiten of ecologische omstandigheden dat rechtvaardigen. Wanneer een jaarrond beschermd nest wordt aangetroffen, dan dient altijd een omgevingscheck uitgevoerd te worden. Een deskundige dient te onderzoeken of er voor de soort in de omgeving voldoende plekken en materiaal aanwezig zijn om zelf een vervangende locatie te vinden en een vervangend nest te maken. Indien dit niet mogelijk is, dient een vervangende nestlocatie aangeboden te worden. Wanneer dit ook niet mogelijk blijkt, dient een ontheffing aangevraagd te worden. Ontheffing kan alleen verkregen worden op grond van een wettelijk belang uit de Vogelrichtlijn. Wettelijke belangen zijn:

- Bescherming van flora en fauna;
- Veiligheid van het luchtverkeer;
- Volksgezondheid of openbare veiligheid.

Gedragcode

Voor regulier voorkomende werkzaamheden en ruimtelijke ontwikkeling kan een vrijstelling van de verbodsbepalingen mogelijk zijn als u handelt conform een goedgekeurde gedragscode. Het kan gaan om handelingen in het kader van bestendig beheer of onderhoud, bestendig gebruik en ruimtelijke ontwikkeling of inrichting. Zo is het onder de Wet Natuurbescherming mogelijk om via een gedragscode Europees beschermde vogel- en andere dier- en plantensoorten vrij te stellen bij ruimtelijke ontwikkeling en inrichting, mits er sprake is van een bij respectievelijk Vogelrichtlijn of Habitatrichtlijn genoemd belang. In een gedragscode is beschreven hoe zorgvuldig gewerkt wordt opdat schade aan beschermde dieren en planten wordt voorkomen of tot een minimum beperkt.

Voorwaarde is wel dat gewerkt dient te worden volgens een door de minister vastgestelde gedragscode. Hierbij is het van belang dat de gedragscode op de juiste wijze is geïmplementeerd in de organisatie of in het totaalplan van de werkzaamheden.

Voor meer informatie over de toepassing van de Wet Natuurbescherming: zie de brochure van het ministerie van Economische Zaken: 'Soortenbescherming bij ruimtelijke ingrepen' - 3 december 2016.

Ecologisch Adviesbureau
Schröder

Droppersweg 1

7108 BL Winterswijk-Woold

Tel: 06-10858730 of 0543-564336

E-mail : ecoadvies@planet.nl

Internet:

www.ecologischadviesbureauschroder.nl